

**ПРАТ «ВНЗ «МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ  
ПЕРСОНАЛОМ»**

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ  
САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ**

з дисципліни

“ДІАГНОСТИКА ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА”

(для бакалаврів)

Київ 2018

Підготовлено док. філ. у гал. екон, доцентом кафедри менеджменту  
К.В. Середюк

Затверджено на засіданні кафедри економіки та управління  
підприємством (протокол № 4 від 19.03.18р.)

Схвалено Вченою радою Навчально-наукового інституту менеджменту,  
економіки та фінансів (протокол №3 від 19 березня 2018 р.)

**Середюк К.В.** Методичні рекомендації щодо забезпечення самостійної  
роботи студентів з дисципліни “ДІАГНОСТИКА ДІЯЛЬНОСТІ  
ПІДПРИЄМСТВА”(для бакалаврів). – К.: МАУП, 2018. –34 с.

Методичні рекомендації містять пояснювальну записку, тематичний  
план дисципліни „Діагностика діяльності підприємства” (для бакалаврів),  
методичні вказівки для самостійного вивчення кожної теми, питання для  
самоконтролю, критерії оцінювання знань студентів при підсумковому  
контролі, а також список літератури.

© Міжрегіональна Академія  
управління персоналом  
(МАУП), 2018

## ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Самостійна робота студентів є важливою складовою навчального процесу. Вона сприяє активізації засвоєння студентами знань, умінь і навичок, формує вміння навчатися та є ефективним засобом опанування навчального матеріалу в час, вільний від аудиторних навчальних занять.

Метою самостійної роботи студентів є сприяння засвоєнню навчальної програми навчальної дисципліни “ Діагностика діяльності підприємства ” в повному обсязі, формування самостійності як особистісної риси та важливої професійної якості, сутність якої полягає в умінні систематизувати, планувати та контролювати власну діяльність.

Завданнями самостійної роботи студентів є засвоєння комплексу знань, умінь і навичок, закріплення та систематизація отриманих знань, їх практичне застосування при виконанні творчих індивідуальних завдань і самостійних робіт в процесі засвоєння навчальної дисципліни “ Діагностика діяльності підприємства”.

Зміст самостійної роботи з дисципліни “ Діагностика діяльності підприємства” визначається навчальною програмою дисципліни, методичними матеріалами, завданнями викладача

Самостійна робота студента забезпечується системою навчально-методичних засобів, передбачених для вивчення навчальної дисципліни “ Діагностика діяльності підприємства”: навчальним посібником, навчальною програмою, методичними матеріалами для самостійної роботи студентів тощо.

Самостійна робота студентів з навчальної дисципліни „Діагностика діяльності підприємства” організується з дотриманням низки вимог:

обґрунтування необхідності виконання самостійних завдань загалом і конкретного завдання зокрема;

надання детальних методичних рекомендацій щодо виконання самостійної роботи;

надання можливості студентам виконувати творчі роботи, які відповідають освітньо-кваліфікаційним вимогам;

підтримання постійного зворотного зв'язку зі студентами у процесі виконання самостійної роботи.

Перелік завдань для самостійної роботи, форми її організації та звітності, термін виконання та кількість балів, які можна отримати за виконання завдань, визначаються викладачем кафедри при розробці робочої навчальної програми дисципліни “ Діагностика діяльності підприємства”.

Студенти, які починають вивчати дисципліну “ Діагностика діяльності підприємства”, повинні бути проінформовані викладачем щодо організації самостійної роботи, її форм і видів, термінів виконання, форм контролю та звітності, кількості балів за виконання завдань тощо.

Організація та контроль процесу й змісту самостійної роботи та її результатів здійснюється викладачами кафедри.

Оцінки/бали (за Болонською системою), одержані студентами за виконання різних видів самостійної роботи, фіксуються викладачами і доводяться до відома студентів.

**II. Навчально-тематичний план**  
**вивчення дисципліни**  
**”Діагностика діяльності підприємства”**

№№ п/п	Назва розділу та теми
	<b>I. Теоретичні засади діагностики діяльності підприємства</b>
1	Основні показники та підходи до планування діяльності підприємства
2	Інформаційні джерела для проведення діагностики діяльності підприємства
	<b>II. Стратегічні аспекти організації діагностування діяльності підприємства</b>
3	Організація діагностування стратегії управління підприємством
4	Методи діагностування організації виробництва та реалізації продукції/послуг
5	Діагностика ефективності використання матеріальних ресурсів
6	Діагностика ефективності використання людського потенціалу
7	Діагностика фінансового стану підприємства
8	Діагностика ефективності організаційної структури та системи управління підприємством

## **Методичні вказівки до самостійного вивчення кожної теми**

### **Модуль I. Теоретичні засади діагностики діяльності підприємства**

#### **Тема 1. Основні показники та підходи до планування діяльності підприємства**

Основні показники діяльності підприємств. План реалізації продукції/послуг. Прибуток та собівартість продукції. Якість продукції.

Продукція промислового виробництва. Показники діяльності промислового підприємства.

Продукція будівельного виробництва. Показники діяльності будівельного комплексу (капітальні інвестиції, обсяг будівельно-монтажних робіт, капітальний ремонт). Поняття вартості будівельно-монтажних робіт.

Показники діяльності торговельного підприємства (оборот підприємств оптової торгівлі, оборот роздрібною торгівлі, оборот ресторанного господарства).

Показники діяльності сільськогосподарського підприємства (рослинництво, тваринництво).

Показники діяльності транспортного підприємства (обсяги перевезень вантажів, пасажирський транспорт, магістральні трубопроводи).

Індекс споживчих цін (індекс інфляції).

Індекс цін виробників промислової продукції.

Індекс цін на будівельно-монтажні роботи.

Планування як процес розроблення і вибору цілей розвитку підприємства. Зміст процесу планування. Основні принципи планування. Види планування. Рівні планування. Стадії розроблення планів. Методи планування.

Стратегічне планування.

Планування маркетингове. Демаркетинг.

Планування податкове.

Планування використання трудових ресурсів.

*Літ ерат ура основна (10, 11, 14)*

*Літ ерат ура додат кова (2)*

*Теми рефератів:*

1. Основні показники діяльності промислового підприємства
2. Продукція будівельного виробництва. Показники діяльності будівельного комплексу.
3. Показники діяльності торговельного підприємства.
4. Показники діяльності сільськогосподарського підприємства.
5. Показники діяльності транспортного підприємства.
6. Планування маркетингове. Демаркетинг.
7. Планування податкове.
8. Планування використання трудових ресурсів.

*Контрольні питання та навчальні завдання:*

1. Поняття діагностування діяльності підприємства
2. Основні показники діяльності промислового підприємства
3. Основні показники діяльності будівельного підприємства
4. Основні показники діяльності торговельного підприємства
5. Основні показники діяльності транспортного підприємства
6. Зміст процесу планування діяльності підприємства
7. Основні принципи планування діяльності підприємства
8. Види планування діяльності підприємства
9. Рівні планування діяльності підприємства
10. Стадії розроблення планів підприємства
11. Методи планування діяльності підприємства
12. Сутність маркетингового планування
13. Сутність податкового планування
14. Сутність планування матеріальних ресурсів підприємства
15. Сутність планування трудових ресурсів підприємства

## **Тема 2. Інформаційні джерела для проведення діагностики діяльності підприємств**

Інформатизація як науково-технічний та соціально-економічний процес створення необхідних умов для задоволення інформаційних потреб. Інформаційні системи. Інформаційні технології. Інформаційне забезпечення менеджменту. Особливості управлінської інформації. Типи управлінської інформації. Економічна інформація підприємства. Інформаційне забезпечення фінансових показників підприємства. Якість інформації. Репрезентативність інформації. Змістовність і повнота інформації. Доступність інформації. Актуальність і своєчасність інформації. Точність і достовірність інформації.

Діагностування діяльності підприємств на базі інформаційних джерел.

*Літ ерат ура основна (1-8)*

*Літ ерат ура додат кова (1)*

## **Модуль II. Стратегічні аспекти організації діагностування діяльності підприємства**

### **Тема 3. Організація діагностування стратегії управління підприємством**

Складові системи концепції стратегічного управління. Сутність, функції та вигоди стратегічного планування. Процес стратегічного планування.

Стратегічний аналіз тенденцій і напрямів розвитку підприємства. Модель стратегічного управління. Базові корпоративні стратегії.

Вибір стратегії діяльності підприємства. Діагностика стратегічного розвитку підприємства. Визначення стратегічних альтернатив. Вплив стратегічного планування на вдосконалення управління та поліпшення показників діяльності підприємства. Механізм реалізації стратегій.

Діагностика впливу стратегії на успіх підприємства.

Типи та види санацій діяльності підприємства.

*Літ ерат ура основна (10,11)*



**Тема 4. Методи діагностування організації виробництва та реалізації продукції/послуг**

Метод експрес-аналізу як засіб діагностування діяльності підприємства. Експрес-аналіз досягнення стратегічної мети і виконання завдань підприємства. Експрес-аналіз виконання оперативних планів діяльності підприємства. Експрес-аналіз випуску продукції підприємства. Експрес-аналіз реалізації продукції підприємства. Аналіз фінансових показників діяльності підприємства.

Метод анкетування.

Метод моментних спостережень.

Метод прогнозування.

SWOT-аналіз.

Бенчмаркетинг.

**Тема 5. Діагностика ефективності використання матеріальних ресурсів**

Діагностика управління запасами. Управління товарними запасами. Діагностика управління товарним асортиментом. Баланс матеріальних ресурсів. Баланс основних фондів. Паливно-енергетичний баланс.

Логістика як концепція управління матеріальними потоками. Ефективність логістичної системи.

Діагностика вирівнювання матеріальних ресурсів. Виробничі норми матеріальних ресурсів. Витрати на матеріальні запаси. Види матеріальних запасів. Матеріальні запаси підприємства. Функції матеріальних запасів. Відходи виробництва. Швидкість обороту матеріальних запасів. Коефіцієнт оборотності матеріальних ресурсів/запасів. Запаси незавершеного виробництва. Затоварювання. Загальне управління матеріальними ресурсами.

Зміна вартості запасів. Коефіцієнт використання матеріалів. Матеріаловіддача. Матеріаломісткість. Нормативи товарних запасів. Нормативні залишки матеріальних ресурсів. Бухгалтерський облік матеріалів.

Діагностика стандарту якості товару.

Санаційні заходи.

*Літ ерат ура основна (10,13)*

*Літ ерат ура додат кова (6 )*

### **Тема 6. Діагностика ефективності використання людського потенціалу**

Кадрова політика підприємства. Кадрова служба. Кадрове забезпечення управління. Кадрове планування. Діагностика рівня кваліфікації персоналу. Діагностика конкурентоспроможності персоналу. Конкурентоспроможність працівника на ринку праці.

Методи мотивації персоналу підприємства. Матеріальне стимулювання працівників та інші види мотивації праці. Методи управління персоналом. Нормативно-методичне забезпечення управління персоналом. Аналіз плинності кадрів. Управління розвитком персоналу.

Діагностика кадрового потенціалу.

Санаційні заходи.

*Літ ерат ура основна (10, 12, 16, 17)*

*Літ ерат ура додат кова (4 )*

### **Тема 7. Діагностика фінансового стану підприємства**

Діагностика показників конкурентоздатності та платоспроможності підприємства.

Інформаційні джерела для розрахунку фінансових показників діяльності підприємства. Організація експрес-аналізу фінансово-виробничої діяльності підприємства.

Методи виявлення неплатоспроможності підприємства.

Діагностика фінансового стану підприємства.

Діагностика стану фінансового менеджменту підприємства.

Санація фінансової діяльності.

*Літ ерат ура основна (9, 14)*

*Літ ерат ура додат кова (5)*

### **Тема 8. Діагностика ефективності організаційної структури та системи управління підприємством**

Класифікація систем управління. Підходи до діагностування ефективності організаційних форм управління. Санаційні заходи з метою удосконалення організаційної структури підприємства.

Ефективність управління як вирішальний фактор успішного функціонування організаційних форм управління. Показники оцінки ефективності управління.

*Літ ерат ура основна (10, 11, 15)*

*Літ ерат ура додат кова (5,6)*

## **САМОСТІЙНІ ЗАВДАННЯ**

### **Завдання 1**

Ваше завдання – продіагностувати діяльність Ямпільського молочного заводу. Проектна потужність заводу – переробка 400 тон молока щодобово. Кількість працівників заводу – близько 500 осіб. Завод має кілька виробничих цехів, автотранспортне підприємство, до заводу підведена залізнична колія. Завод має власну торгову мережу, яка налічує 15 фірмових кіосків в м. Ямполі, Літині та Вінниці.

Постачальниками молока є колективні підприємства та фізичні особи з Ямпільського, Шаргородського, Літинського та Барського районів Вінницької області, які щоденно постачають загалом влітку до 180 тон, а взимку 50 тон молока.

Якість продукції заводу відповідає найвищій категорії за міжнародними стандартами.

Основні фінансово-економічні показники діяльності заводу наведені в таблиці.

Показники	2006 р.	2007 р.	2008 р.
1. Чистий дохід (виручка) від реалізації товарів, робіт, послуг, тис. грн.	95873,5	113383,0	171642,2
2. Фінансовий результат від звичайної діяльності до оподаткування, тис. грн..	14402,2	7205,8	24864,0
3. Вартість капіталу, тис. грн..	41333,6	44769,5	78305,9
4. Собівартість реалізованої продукції, тис. грн.	78235,5	99349,6	139953,0
5. Основні фонди, тис. грн.	18210,2	17929,8	24081,4
6. Оборотні активи, тис. грн.	22921,8	26092,8	47402,0
7. Рентабельність капіталу (ряд.2/ряд.3) * 100%			

1. Походячи з щорічних коефіцієнтів інфляції, внесіть поправки у наведену таблицю.
2. Походячи з виконаних вами розрахунків, визначить рентабельність капіталу заводу.
3. На базі виконаних вами розрахунків зробіть діагноз фінансово-економічної діяльності підприємства „Ямпільський молочний завод”.

*Мет одичні вказівки:*

Для виконання завдання використайте наступну літературу:

1. Сладкевич В.П., Чернявський А.Д. Современный менеджмент (в схемах): Опорный конспект лекций. – К.: МАУП, 2003, тема 2.
2. Чернявський А.Д. Антикризове управління підприємством: Навч. посіб. – К.: МАУП, 2006. – 256 с.
3. Менеджмент: Понятійно-термінол. Слов. / За ред. Г.В. Щокіна, М.Ф. Головатого, О.В. Антонюка, В.П. Сладкевича. - К.: МАУП, 2007 – 744с.

## Завдання 2

Ваше завдання – продіагностувати діяльність Ямпільського молочного заводу. Проектна потужність заводу – переробка 400 тон молока щодобово. Кількість працівників заводу – близько 500 осіб. Завод має кілька виробничих цехів, автотранспортне підприємство, до заводу підведена залізнична колія. Завод має власну торгову мережу, яка налічує 15 фірмових кіосків в мм. Ямполі, Літині та Вінниці.

Постачальниками молока є колективні підприємства та фізичні особи з Ямпільського, Шаргородського, Літинського та Барського районів Вінницької області, які щоденно постачають загалом влітку до 180 тон, а взимку 50 тон молока.

Якість продукції заводу відповідає найвищій категорії за міжнародними стандартами.

Основні фінансово-економічні показники діяльності заводу наведені в таблиці.

Показники	2006 р.	2007 р.	2008 р.
1. Чистий дохід (виручка) від реалізації товарів, робіт, послуг, тис. грн..	95873,5	113383,0	171642,2
2. Фінансовий результат від звичайної діяльності до оподаткування, тис. грн..	14402,2	7205,8	24864,0
3. Вартість капіталу, тис. грн.	41333,6	44769,5	78305,9
4. Собівартість реалізованої продукції, тис. грн.	78235,5	99349,6	139953,0
5. Основні фонди, тис. грн.	18210,2	17929,8	24081,4
6. Оборотні активи, тис. грн.	22921,8	26092,8	47402,0
7. Фондовіддача основних фондів (ряд.1/ряд.5)			

1. Походячи з щорічних коефіцієнтів інфляції, внесіть поправки у наведену таблицю.
2. Походячи з виконаних вами розрахунків визначить фондівіддачу основних фондів заводу.
3. На базі виконаних вами розрахунків зробіть діагноз фінансово-економічної діяльності підприємства „Ямпільський молочний завод”.

### *Мет одичні вказівки:*

Для виконання завдання використайте наступну літературу:

1. Чернявський А.Д. Антикризове управління підприємством: Навч. посіб. – К.: МАУП, 2006. – 256 с.
2. Менеджмент: Понятійно-термінол. Слов. / За ред. Г.В. Щокіна, М.Ф. Головатого, О.В. Антонюка, В.П. Сладкевича. - К.: МАУП, 2007 – 744с.

### **Завдання 3**

Ваше завдання – продіагностувати діяльність Ямпільського молочного заводу. Проектна потужність заводу – переробка 400 тон молока щодобово. Кількість працівників заводу – близько 500 осіб. Завод має кілька виробничих цехів, автотранспортне підприємство, до заводу підведена залізнична колія. Завод має власну торгову мережу, яка налічує 15 фірмових кіосків в мм. Ямполі, Літині та Вінниці.

Постачальниками молока є колективні підприємства та фізичні особи з Ямпільського, Шаргородського, Літинського та Барського районів Вінницької області, які щоденно постачають загалом влітку до 180 тон, а взимку 50 тон молока.

Якість продукції заводу відповідає найвищій категорії за міжнародними стандартами.

Основні фінансово-економічні показники діяльності заводу наведені в таблиці.

Показники	2006 р.	2007 р.	2008 р.
1. Чистий дохід (виручка) від реалізації товарів, робіт, послуг, тис. грн.	95873,5	113383,0	171642,2
2. Фінансовий результат від звичайної діяльності до оподаткування, тис. грн..	14402,2	7205,8	24864,0
3. Вартість капіталу, тис. грн.	41333,6	44769,5	78305,9
4. Собівартість реалізованої продукції, тис. грн.	78235,5	99349,6	139953,0
5. Основні фонди, тис. грн.	18210,2	17929,8	24081,4
6. Оборотні активи, тис. грн.	22921,8	26092,8	47402,0
7. Оборотність оборотного капіталу (ряд.1/ряд.6)			

1. Походячи з щорічних коефіцієнтів інфляції, внесіть поправки у наведену таблицю.
2. Походячи з виконаних вами розрахунків, визначить оборотність оборотного капіталу заводу.
3. На базі виконаних вами розрахунків зробіть діагноз фінансово-економічної діяльності підприємства „Ямпільський молочний завод”.

*Мет одичні вказівки:*

Для виконання завдання використайте наступну літературу:

1. Чернявський А.Д. Антикризове управління підприємством: Навч. посіб. – К.: МАУП, 2006. – 256 с.
2. Менеджмент: Понятійно-термінол. Слов. / За ред. Г.В. Щокіна, М.Ф. Головатого, О.В. Антонюка, В.П. Сладкевича. - К.: МАУП, 2007 – 744с.

#### **Завдання 4**

Ваше завдання – продіагностувати діяльність Ямпільського молочного заводу. Проектна потужність заводу – переробка 400 тон молока щодобово. Кількість працівників заводу – близько 500 осіб. Завод має кілька виробничих цехів, автотранспортне підприємство, до заводу підведена залізнична колія. Завод має власну торгову мережу, яка налічує 15 фірмових кіосків в мм. Ямполі, Літині та Вінниці.

Постачальниками молока є колективні підприємства та фізичні особи з Ямпільського, Шаргородського, Літинського та Барського районів Вінницької області, які щоденно постачають загалом влітку до 180 тон, а взимку 50 тон молока.

Якість продукції заводу відповідає найвищій категорії за міжнародними стандартами.

Основні фінансово-економічні показники діяльності заводу наведені в таблиці.

Показники	2006 р.	2007 р.	2008 р.
1. Чистий дохід (виручка) від реалізації товарів, робіт, послуг, тис. грн.	95873,5	113383,0	171642,2
2. Фінансовий результат від звичайної діяльності до оподаткування, тис. грн..	14402,2	7205,8	24864,0
3. Вартість капіталу, тис. грн.	41333,6	44769,5	78305,9
4. Собівартість реалізованої продукції, тис. грн.	78235,5	99349,6	139953,0
5. Основні фонди, тис. грн.	18210,2	17929,8	24081,4
6. Оборотні активи, тис. грн.	22921,8	26092,8	47402,0
7. Рентабельність капіталу (ряд.2/ряд.3) * 100%			
8. Фондовіддача основних фондів (ряд.1/ряд.5)			
9. Оборотність оборотного капіталу (ряд.1/ряд.6)			

1. Визначить рентабельність капіталу, фондівіддачу основних фондів, оборотність оборотного капіталу заводу.

2. Походячи з щорічних коефіцієнтів інфляції, внесіть поправки у наведену таблицю.

3. За бази виконаних вами розрахунків зробіть діагноз фінансово-економічної діяльності підприємства „Ямпільський молочний завод”.

*Мет одичні вказівки:*

Для виконання завдання використайте наступну літературу:

1. Чернявський А.Д. Антикризове управління підприємством: Навч. посіб. – К.: МАУП, 2006. – 256 с.
2. Менеджмент: Понятійно-термінол. Слов. / За ред. Г.В. Щокіна, М.Ф. Головатого, О.В. Антонюка, В.П. Сладкевича. - К.: МАУП, 2007 – 744с.

**Завдання 5**

Ваше завдання – продіагностувати діяльність Ямпільського молочного заводу. Проектна потужність заводу – переробка 400 тон молока щодобово. Кількість працівників заводу – близько 500 осіб. Завод має кілька виробничих цехів, автотранспортне підприємство, до заводу підведена



залізнична колія. Завод має власну торгову мережу, яка налічує 15 фірмових кіосків в мм. Ямполі, Літині та Вінниці.

Постачальниками молока є колективні підприємства та фізичні особи з Ямпільського, Шаргородського, Літинського та Барського районів Вінницької області, які щоденно постачають загалом влітку до 180 тон, а взимку 50 тон молока.

Якість продукції заводу відповідає найвищій категорії за міжнародними стандартами.

Основні фінансово-економічні показники діяльності заводу наведені в таблиці.

Показники	2006 р.	2007 р.	2008 р.
1. Чистий дохід (виручка) від реалізації товарів, робіт, послуг, тис. грн.	95873,5	113383,0	171642,2
2. Фінансовий результат від звичайної діяльності до оподаткування, тис. грн..	14402,2	7205,8	24864,0
3. Вартість капіталу, тис. грн.	41333,6	44769,5	78305,9
4. Собівартість реалізованої продукції, тис. грн.	78235,5	99349,6	139953,0
5. Основні фонди, тис. грн.	18210,2	17929,8	24081,4
6. Оборотні активи, тис. грн.	22921,8	26092,8	47402,0
7. Рентабельність капіталу (ряд.2/ряд.3) * 100%			
8. Фондовіддача основних фондів (ряд.1/ряд.5)			
9. Оборотність оборотного капіталу (ряд.1/ряд.6)			

1. Визначить рентабельність капіталу, фондівіддачу основних фондів, оборотність оборотного капіталу заводу.
2. Походячи з щорічних коефіцієнтів інфляції, внесіть поправки у наведену таблицю.
3. За базі виконаних вами розрахунків зробіть діагноз використання капіталів підприємства „Ямпільський молочний завод”.

*Мет одичні вказівки:*

Для виконання завдання використайте наступну літературу:

1. Чернявський А.Д. Антикризове управління підприємством: Навч. посіб. – К.: МАУП, 2006. – 256 с.
2. Менеджмент: Понятійно-термінол. Слов. / За ред. Г.В. Щокіна, М.Ф. Головатого, О.В. Антонюка, В.П. Сладкевича. - К.: МАУП, 2007 – 744с.

### Завдання 6

Ваше завдання – продіагностувати діяльність Ямпільського молочного заводу. Проектна потужність заводу – переробка 400 тон молока щодобово. Кількість працівників заводу – близько 500 осіб. Завод має кілька виробничих цехів, автотранспортне підприємство, до заводу підведена залізнична колія. Завод має власну торгову мережу, яка налічує 15 фірмових кіосків в мм. Ямполі, Літині та Вінниці.

Постачальниками молока є колективні підприємства та фізичні особи з Ямпільського, Шаргородського, Літинського та Барського районів Вінницької області, які щоденно постачають загалом влітку до 180 тон, а взимку 50 тон молока.

Якість продукції заводу відповідає найвищій категорії за міжнародними стандартами.

Основні фінансово-економічні показники діяльності заводу наведені в таблиці 1.

Таблиця 1

Основні фінансово-економічні показники діяльності заводу

Показники	2006 р.	2007 р.	2008 р.
1. Чистий дохід (виручка) від реалізації товарів, робіт, послуг, тис. грн.	95873,5	113383,0	171642,2
2. Фінансовий результат від звичайної діяльності до оподаткування, тис. грн..	14402,2	7205,8	24864,0
3. Вартість капіталу, тис. грн.	41333,6	44769,5	78305,9
4. Собівартість реалізованої продукції, тис. грн.	78235,5	99349,6	139953,0
5. Основні фонди, тис. грн.	18210,2	17929,8	24081,4
6. Оборотні активи, тис. грн.	22921,8	26092,8	47402,0

ВАТ „Ямпільський молочний завод” є одним з найбільших виробників молочної продукції, яка визначається високою якістю. Торгова марка підприємства „Ямпільська спокуса” широко відома в Україні та за її межами. В 2009 році реалізація масла в м. Ямполь та у Вінницькій області становила 48% від загального обсягу продаж, в інших регіонах України – 47%. В зарубіжні країни експортовано 5% продукції підприємства. Структуру продукції, що виробляється підприємством, наведено в таблиці 2.

Таблиця 2

Обсяги продукції підприємства ВАТ „Ямпільський молочний завод”

Найменування продукції	Кількість в нат. од., тонах	Вартість без ПДВ в грн.	Питома вага, %
Масло	613,9	14290472,9	1,5
Сири жирні	153,3	3391459,3	0,4
Цільномолочна продукція	24043,9	74411923,1	56,8
Нежирна молочна продукція	2189,5	3371260,5	5,2
Консерви (тис. умовн. банок)	76,0	301552,3	0,2
Сухе молоко	6771,7	6203088,2	16,0
Сироватка	381,1	1738799,9	0,9
Майонез	382,2	3618613,4	0,9
Кетчуп	72,1	54803,7	0,2
Хлібобулочні і кондитерські вироби	1682,4	5925629,0	3,9
Масло соняшникове	266,8	1379744,0	0,6
Газована вода	2027,4	405488,0	4,8
Масло дезодороване	240,4	3508589,9	8,6
Всього	42323,0	130984817,2	100

1. На базі даних, наведених в таблицях 1 і 2, зробіть діагноз існуючої стратегії підприємства.

2. На основі зробленого діагнозу запропонуйте стратегію подальшого розвитку підприємства.

*Мет одичні вказівки:*

Для виконання завдання використайте наступну літературу:

1. Чернявський А.Д. Антикризове управління підприємством: Навч. посіб. – К.: МАУП, 2006. – 256 с.
2. Менеджмент: Понятійно-термінол. Слов. / За ред. Г.В. Щокіна, М.Ф. Головатого, О.В. Антонюка, В.П. Сладкевича. - К.: МАУП, 2007 – 744с.

### Завдання 7

Ваше завдання – продіагностувати діяльність Ямпільського молочного заводу. Проектна потужність заводу – переробка 400 тон молока щодобово. Кількість працівників заводу – близько 500 осіб. Завод має кілька виробничих цехів, автотранспортне підприємство, до заводу підведена залізнична колія. Завод має власну торгову мережу, яка налічує 15 фірмових кіосків в мм. Ямполі, Літині та Вінниці.

Постачальниками молока є колективні підприємства та фізичні особи з Ямпільського, Шаргородського, Літинського та Барського районів Вінницької області, які щоденно постачають загалом влітку до 180 тон, а взимку 50 тон молока.

Якість продукції заводу відповідає найвищій категорії за міжнародними стандартами.

Основні фінансово-економічні показники діяльності заводу наведені в таблиці 1.

Таблиця 1

#### Основні фінансово-економічні показники діяльності заводу

Показники	2006 р.	2007 р.	2008 р.
1. Чистий дохід (виручка) від реалізації товарів, робіт, послуг, тис. грн.	95873,5	113383,0	171642,2
2. Фінансовий результат від звичайної діяльності до оподаткування, тис. грн..	14402,2	7205,8	24864,0

3. Вартість капіталу, тис. грн.	41333,6	44769,5	78305,9
4. Собівартість реалізованої продукції, тис. грн.	78235,5	99349,6	139953,0
5. Основні фонди, тис. грн.	18210,2	17929,8	24081,4
6. Оборотні активи, тис. грн.	22921,8	26092,8	47402,0

ВАТ „Ямпільський молочний завод” є одним з найбільших виробників молочної продукції, яка визначається високою якістю. Торгова марка підприємства „Ямпільська спокуса” широко відома в Україні та за її межами. В 2009 році реалізація масла в м. Ямполь та у Вінницькій області становила 48% від загального обсягу продаж, в інших регіонах України – 47%. В зарубіжні країни експортовано 5% продукції підприємства. Структуру продукції, що виробляється підприємством, наведено в таблиці 2.

Таблиця 2

Обсяги продукції підприємства ВАТ „Ямпільський молочний завод”

Найменування продукції	Кількість в нат. од., тонах	Вартість без ПДВ в грн.	Питома вага, %
Масло	613,9	14290472,9	1,5
Сири жирні	153,3	3391459,3	0,4
Цільномолочна продукція	24043,9	74411923,1	56,8
Нежирна молочна продукція	2189,5	3371260,5	5,2
Консерви (тис. умовн. банок)	76,0	301552,3	0,2
Сухе молоко	6771,7	6203088,2	16,0
Сироватка	381,1	1738799,9	0,9
Майонез	382,2	3618613,4	0,9
Кетчуп	72,1	54803,7	0,2
Хлібобулочні і кондитерські вироби	1682,4	5925629,0	3,9
Масло соняшникове	266,8	1379744,0	0,6
Газована вода	2027,4	405488,0	4,8
Масло дезодороване	240,4	3508589,9	8,6

Всього	42323,0	130984817,2	100
--------	---------	-------------	-----

1. На базі даних, наведених в таблицях 1 і 2, зробіть діагноз існуючих ринків збуту продукції підприємства.
2. На основі зробленого діагнозу запропонуйте стратегії подальшого розширення ринків збуту продукції підприємства за наведеною схемою:

Ринки збуту	Існуючі ринки	Нові ринки
Існуючі товари		
Нові товари		
Стратегії підприємства		

*Мет одичні вказівки:*

Для виконання завдання використайте наступну літературу:

1. Чернявський А.Д. Антикризове управління підприємством: Навч. посіб. – К.: МАУП, 2006. – 256 с.
2. Менеджмент: Понятійно-термінол. Слов. / За ред. Г.В. Щокіна, М.Ф. Головатого, О.В. Антонюка, В.П. Сладкевича. - К.: МАУП, 2007 – 744с.

### **Завдання 8**

Відкрите акціонерне товариство «Луцький підшипниковий завод» було засновано в 1994 році на базі колишнього підшипникового заводу, побудованого за часів СРСР. В 2008 році ВАТ „ЛПЗ” увійшов до корпорації АБ СКФ (Швеція) та отримав назву „СКФ Україна”. Завод має добре розвинену інфраструктуру: під’їзні автошляхи, залізничні шляхи, енерго-, водо- та газозабезпечення, очисні споруди тощо. Основними споживачами продукції заводу є підприємства України, Росії, Білорусі, які виготовляють автомобілі, трактори та інші сільськогосподарські машини, а також ряд фірм в Польщі, Італії, Німеччини та інших країн Європи, Азії та Південної Америки, які торгують підшипниками. Основними конкурентами „СКФ

Україна” є Волзький, Самарський, Московський та Мінський ДПЗ. За рядом номенклатурних позицій продукції „СКФ Україна” не має конкурентів в країнах СНГ. Серед світових конкурентів слід виділити американську фірму „ТІМКЕН”, японські фірми „NSK” і „КОЈО”, німецьку „ФАГ”, польський завод „ФЛТ”, словацький завод „ЗВЛ”, угорський завод „GMM”. Динаміка випуску основних видів продукції підприємства за 2007-2008 рр. представлена у таблиці.

Таблиця

Показники виробництва продукції ВАТ „СКФ Україна” за 2007-2008 рр.

№ п/п	Найменування показників	Одиниця виміру	Значення показників		Абсолютний приріст, + -
			2007 р.	2008 р.	
1.	Підшипники, всього	тис. шт.	11136,9	12317,0	1189,1
	карданні	тис. шт.	6855,0	7293,0	438,0
	конічні	тис. шт.	4281,9	5024,0	742,1
2.	Вартість підшипників в облікових цінах	тис. грн.	101792,8	135754,0	33961,2
3.	Інша продукція	тис. шт.	21086,8	27900,0	6813,2
4.	Вся продукція	тис. шт.	32223,7	40217,0	7993,3
5.	Вартість продукції	тис. грн.	179168,5	256995,0	77826,5

1. На базі наведених даних зробіть діагностику впливу коефіцієнту інфляції на вартість продукції підприємства.
2. Визначить вартість підшипників з урахуванням коефіцієнту інфляції.
3. Порівняйте динаміку виробництва підшипників та зміни їх вартості з урахуванням коефіцієнту інфляції.

*Мет одичні вказівки:*

Для виконання завдання використайте наступну літературу:

1. Чернявський А.Д. Антикризове управління підприємством: Навч. посіб. – К.: МАУП, 2006. – 256 с.
2. Менеджмент: Понятійно-термінол. Слов. / За ред. Г.В. Щокіна, М.Ф. Головатого, О.В. Антонюка, В.П. Сладкевича. - К.: МАУП, 2007 – 744с.

## Завдання 9

ПрАТ «Луцький підшипниковий завод» було засновано в 1994 році на базі колишнього підшипникового заводу, побудованого за часів СРСР. В 2008 році ВАТ „ЛПЗ” увійшов до корпорації АБ СКФ (Швеція) та отримав назву „СКФ Україна”. Завод має добре розвинену інфраструктуру: під’їзні автошляхи, залізничні шляхи, енерго-, водо- та газозабезпечення, очисні споруди тощо. Основними споживачами продукції заводу є підприємства України, Росії, Білорусі, які виготовляють автомобілі, трактори та інші сільськогосподарські машини, а також ряд фірм в Польщі, Італії, Німеччині та інших країн Європи, Азії та Південної Америки, які торгують підшипниками. Основними конкурентами „СКФ Україна” є Волзький, Самарський, Московський та Мінський ДПЗ. За рядом номенклатурних позицій продукції „СКФ Україна” не має конкурентів в країнах СНГ. Серед світових конкурентів слід виділити американську фірму „ТІМКЕН”, японські фірми „NSK” і „КОЈО”, німецьку „ФАГ”, польський завод „ФЛТ”, словацький завод „ЗВЛ”, угорський завод „GMM”. Показники ефективності використання основних виробничих фондів підприємства за 2006-2008 рр. представлена у таблиці.

### Таблиця

Показники ефективності використання основних виробничих фондів підприємства за 2006-2008 рр.

Найменування показників	Одиниця виміру	Показники за 2006	Показники за 2007	Показники за 2008
Випуск товарної продукції	тис. грн.	159329,0	186667,6	189292,0
Середньоспискова чисельність працівників	осіб	1523	1505	1476
Фондовіддача	-	1,582	1,819	2,004
Фондомістськість	-	0,632	0,55	0,45

1. На базі наведених даних зробіть діагностику впливу коефіцієнту інфляції на вартість випуску товарної продукції підприємства.



2. На базі проведеної діагностики визначить вплив інфляції на показники фондovіддачі та фондомістськості.

*Мет одичні вказівки:*

Для виконання завдання використайте наступну літературу:

1. Чернявський А.Д. Антикризове управління підприємством: Навч. посіб. – К.: МАУП, 2006. – 256 с.
2. Менеджмент: Понятійно-термінол. Слов. / За ред. Г.В. Щокіна, М.Ф. Головатого, О.В. Антонюка, В.П. Сладкевича. - К.: МАУП, 2007 – 744с.

### **Завдання 10**

Відкрите акціонерне товариство «Луцький підшипниковий завод» було засновано в 1994 році на базі колишнього підшипникового заводу, побудованого за часів СРСР. В 2008 році ВАТ „ЛПЗ” увійшов до корпорації АБ СКФ (Швеція) та отримав назву „СКФ Україна”. Завод має добре розвинену інфраструктуру: під’їзні автошляхи, залізничні шляхи, енерго-, водо- та газозабезпечення, очисні споруди тощо. Основними споживачами продукції заводу є підприємства України, Росії, Білорусі, які виготовляють автомобілі, трактори та інші сільськогосподарські машини, а також ряд фірм в Польщі, Італії, Німеччини та інших країн Європи, Азії та Південної Америки, які торгують підшипниками. Основними конкурентами „СКФ Україна” є Волзький, Самарський, Московський та Мінський ДПЗ. За рядом номенклатурних позицій продукції „СКФ Україна” не має конкурентів в країнах СНГ. Серед світових конкурентів слід виділити американську фірму „ТІМКЕН”, японські фірми „NSK” і „КОЈО”, німецьку „ФАГ”, польський завод „ФЛТ”, словацький завод „ЗВЛ”, угорський завод „GMM”.

У 2007 р. підприємство почало модернізацію обладнання, а також реструктуризацію організаційної структури. В процесі реструктуризації на баланс міста було передано котельню, яка продукувала рентабельну теплоенергію. Витрати на модернізацію та безоплатна передача котельні

місту вплинули на показники діяльності підприємства. Показники ефективності використання основних виробничих фондів підприємства за 2006-2008 рр. представлено у таблиці.

Таблиця

Показники ефективності використання основних виробничих фондів підприємства за 2006-2008 рр.

Найменування показників	Показники за 2006, тис. грн..	Показники за 2007, тис. грн...	Показники за 2008, тис. грн.
Обсяг реалізації товарної продукції без податків	157783,1	179169,0	194513,5
Повна собівартість товарної продукції	123125,9	153734,4	187632,7
Результат від реалізації	34657,2	25432,9	6880,8
Результат від реалізації іншої продукції	80079,2	97627,9	87988,2
Балансовий прибуток (збиток)	11615,5	9705,9	- 22055,6

1. На базі наведених даних зробіть діагностику впливу коефіцієнту інфляції на вартість обсягів реалізації товарної продукції підприємства.
2. На базі проведеної діагностики визначить вплив інфляції на показники балансового прибутку підприємства.

*Мет одичні вказівки:*

Для виконання завдання використайте наступну літературу:

1. Чернявський А.Д. Антикризове управління підприємством: Навч. посіб. – К.: МАУП, 2006. – 256 с.
2. Менеджмент: Понятійно-термінол. Слов. / За ред. Г.В. Щокіна, М.Ф. Головатого, О.В. Антонюка, В.П. Сладкевича. - К.: МАУП, 2007 – 744с.

## ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Поняття діагностування діяльності підприємства
2. Основні показники діяльності промислового підприємства
3. Основні показники діяльності будівельного підприємства
4. Основні показники діяльності торговельного підприємства
5. Основні показники діяльності транспортного підприємства
6. Зміст процесу планування діяльності підприємства
7. Основні принципи планування діяльності підприємства
8. Види планування діяльності підприємства
9. Рівні планування діяльності підприємства
10. Стадії розроблення планів підприємства
11. Методи планування діяльності підприємства
12. Сутність маркетингового планування
13. Сутність податкового планування
14. Сутність планування матеріальних ресурсів підприємства
15. Сутність планування трудових ресурсів підприємства
16. Сутність, поняття та значення інформатизації
17. Сутність, поняття та значення інформаційної системи
18. Сутність, поняття та значення інформаційної технології
19. Сутність, поняття та значення інформаційного забезпечення менеджменту підприємства
20. Особливості управлінської інформації
21. Типи управлінської інформації
22. Поняття якості та репрезентативності інформації
23. Складові системи концепції стратегічного управління
24. Процес стратегічного планування діяльності підприємства
25. Стратегічний аналіз тенденцій і напрямів розвитку підприємства
26. Модель стратегічного управління
27. Базові і корпоративні стратегії діяльності підприємства

28. Вплив стратегій на успіх діяльності підприємства
29. Метод експрес-аналізу як засіб діагностування діяльності підприємства
30. Методи прогнозування діяльності підприємства
31. Сутність управління товарними запасами підприємства
32. Діагностика управління товарним асортиментом підприємства
33. Логістика як концепція управління матеріальними потоками
34. Діагностика вирівнювання матеріальних ресурсів підприємства
35. Види матеріальних запасів
36. Функції матеріальних запасів підприємства
37. Поняття незавершеного виробництва
38. Запаси незавершеного виробництва
39. Поняття нормативів товарних запасів
40. Стандарти якості товару
41. Кадрова політика підприємства
42. Кадрова служба підприємства
43. Кадрове забезпечення управління на підприємстві
44. Кадрове планування на підприємстві
45. Діагностика рівня кваліфікації персоналу на підприємстві
46. Поняття конкурентоспроможності персоналу
47. Визначення конкурентоспроможності працівника на ринку праці
48. Методи управління персоналом
49. Нормативно-методичне забезпечення управління персоналом
50. Аналіз плинності кадрів на підприємстві
51. Управління розвитком персоналу підприємства
52. Методи мотивації персоналу підприємства
53. Матеріальне стимулювання працівників підприємства
54. Показники конкурентоздатності підприємства
55. Показники платоспроможності підприємства
56. Методи виявлення неплатоспроможності підприємства

- 57.Методи діагностування фінансового стану підприємства
- 58.Підходи до діагностування організаційних форм управління
- 59.Показники оцінки ефективності управління
- 60.Показники оцінки ефективності організаційної форми управління
- 61.Зміст поняття „адміністрування”
- 62.Складові поняття „економічний аналіз підприємства”
- 63.Види та зміст аналізу господарської діяльності підприємства в процесі діагностування
- 64.Види економічного аналізу
- 65.Метод анкетування в процесі діагностування
- 66.Процес використання методу анкетування на підприємстві
- 67.Структура анкети
- 68.Правила складання анкети
- 69.Поняття товарного асортименту
- 70.Поняття бенчмаркетингу як засобу діагностування діяльності підприємства
- 71.Етапи розвитку методу бенчмаркетингу
- 72.Процес використання бенчмаркетингу на підприємстві
- 73.Визначення валового продукту підприємства в процесі діагностування
- 74.Визначення вартості продукції підприємства в процесі діагностування
- 75.Визначення виробничої структури підприємства в процесі діагностування
- 76.Організація виробничого контролю на підприємстві в процесі діагностування
- 77.Організація виробничого контролю якості на підприємстві
- 78.Класифікація витрат виробництва в процесі діагностування
- 79.Класифікація витрат на матеріальні запаси в процесі діагностування
- 80.Класифікація капітальних вкладень підприємства в процесі діагностування

- 81.Поняття де маркетингу
- 82.Співвідношення децентралізації та централізації управління в процесі діагностування
- 83.Види диверсифікації на підприємстві в процесі діагностування
- 84.Диференціація продукції підприємства в процесі діагностування
- 85.Визначення ефективності логістичної системи на підприємстві
- 86.Визначення ефективності економічної діяльності підприємства в процесі діагностування
- 87.Визначення дебіторської заборгованості підприємства в процесі діагностування
- 88.Визначення кредиторської заборгованості підприємства в процесі діагностування
- 89.Визначення страхових запасів на підприємстві в процесі діагностування
- 90.Класифікація матеріальних запасів підприємства

### **Критерії оцінювання знань студентів при підсумковому контролі**

Система контролю знань студентів складається з основних елементів, а саме: усного опитування, проведення контрольних робіт, тестування, завдань для самостійної пошуково-дослідницької роботи.

Обговорення теоретичних та практичних питань і вправ на практичних заняттях та їх оцінювання здійснюється відповідно до наступних критеріїв:

“Відмінно” – відповіді студентів виявляють всебічні та системні знання програмного матеріалу, засвоєння основної й додаткової літератури, чітке володіння понятійним апаратом, уміння застосовувати знання для аналізу конкретних управлінських ситуацій.

Відповіді характеризуються творчим підходом.

“Добре” - відповіді студентів виявляють всебічні й системні знання програмного матеріалу, засвоєння основної літератури, чітке володіння

понятійним апаратом, уміння застосовувати знання для аналізу конкретних управлінських ситуацій

“Задовільно” - відповіді студентів виявляють знання основного програмного матеріалу, засвоєння в основному інформації лекційного курсу, володіння необхідними методами аналізу управлінських ситуацій з допущенням незначних помилок.

“Незадовільно” - відповіді студентів виявляють значні прогалини у знаннях програмного матеріалу, володіння окремими поняттями, методиками й допущенням у них використанні принципових помилок.

По закінченні вивчення курсу студенти складають іспит.

Студенти отримують залік, якщо систематично відвідували семінарські та практичні заняття, засвоїли програмний матеріал, оволоділи навичками, що передбачені програмою дисципліни та уміннями використовувати їх у практичної діяльності; виявили творчі здібності у розумінні і використанні навчально-програмного матеріалу; обов'язково виконали завдання для самостійної роботи.

## СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

### Основна література

1. Закон України "Про акціонерні товариства" від 17 вересні 2008 р. №514-VI. // ВВР України, 2008. — № 50-51, ст. 384.
2. Закон України "Про банкрутство" від 14 травня 1992 р.// ВВР України. — 1992. — № 31. — Ст. 440.
3. Закон України "Про господарські товариства" від 19 вересня 1991р. № 1560-ХП // ВВР України. — 1991.
4. Закон України "Про захист економічної конкуренції" // Уряд, кур'єр. - 2001. - N° 50
5. *Господарський кодекс* України: Офіційний текст / Міністерство юстиції України. – К.: Юрінком Інтер, 2003. – 304с.
6. *Афанасьєв М. В., Білоконенко Г. В.* Економічна діагностика *Economic diagnostics*: Навч. метод. посібник. - Х.: ІНЖЕК, 2007.
7. *Гридчина М. В.* *Управління фінансами акціонерних товариств: Навч. Посіб.*, — К.: А.С.К., 2005. – 384 с.
8. Діагностика стану підприємств: теорія і практика: монографія/ [За заг ред. Воронкової А. Е.]. - 2-е вид., перероб. і доп. - Х.: Інжек, 2008. - 520 с.
9. Економічна діагностика: навч. посіб./ [Косянчук Т.Ф., Лук'янова В.В., Майорова Н.І, Швид В.В. ]; за заг. ред. Т.Ф. Косянчук. - Л.: Новий Світ - 2007. - 452 с.
10. Економічний аналіз і діагностика стану сучасного підприємства: Навч. посіб./ Костенко Т.Д., Підгора Є.О., Рижиков В.С. та ін. - К.: ЦНЛ, 2005. - 400 с.
11. *Менеджмент: Понятійно-термінол. Слов.* / За ред. Г.В. Щокіна, М.Ф. Головатого, О.В. Антонюка, В.П. Сладкевича. - К.: МАУП, 2007 – 744с.
12. *Мешков Н.П., Морозов Ю.Д.* Основы применения маркетингового похода в управлении промышленным предприятием. – Днепропетровск, „Наука і освіта”, 2001. – 218 с.



13. *Сладкевич В.П.* Стратегічний менеджмент організацій: Підруч. для студ. вищ. навч. закл. – К.: ДП „Видавничий дім „Персонал”, 2008. – 496 с.
14. *Сладкевич В.П., Чернявський А.Д.* Современный менеджмент (в схемах): Опорный конспект лекций. – 3-е изд. К.: МАУП, 2003 – 152 с.
15. *Терещенко О.О.* Фінансова санація і банкрутство підприємств: Навч. посібник. – К.: КНЕУ, 2000. – 412 с.
16. *Управління людськими ресурсами: (Понятійно-термінол. слов.):* Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / За ред. Г.В. Щокіна, О.В. Антонюка, М Ф. Головатого. - К.: МАУП, 2006 – 496 с.
17. *Управління матеріальними ресурсами: (Енциклопед. слов.): / За ред. Г.В. Щокіна, О.В. Антонюка, М Ф. Головатого, М.О. Копнова. - К.: ДП „Вид. дім „Персонал”, 2009. – 376 с.*
18. *Фомичёв С.К. и др.* Основы управления качеством: Учеб. пособие. – К.: МАУП, 2010.- 196 с.
19. *Чернявський А.Д.* Антикризове управління підприємством: Навч. посіб.-К.: МАУП, 2006. – 256 с.
20. *Чернявський А.Д.* Організаційне проектування : Навч. посіб.-К.: МАУП, 2005. – 160 с.
21. *Щекин Г.В.* Основы кадрового менеджмента: Учебник. – 4-е изд., испр.- К.: МАУП, 2002.

#### **Додаткова література**

22. *Агеев Е.Я., Чепинога В.И.* Маркетинг: от простого к сложному (ответы на вопросы). – Львов: „Новий світ-2000”, 2014. – 424 с.
23. *Городня Т. А., Мойсеєнко І. П.* Економічна та фінансова діагностика. - Львів: Магнолія 2006, 2008. - 282 с.
24. *Загорна Т.О.* Економічна діагностика: Навч. посіб. - К.: ЦНЛ, 2007.
25. *Домінують обнадійливі тенденції//Урядовий кур’єр, 27 листопада 2009. - № 221*

26. *Ірхін Ю. Б., Федоренко В. Л.* Діагностика та розвиток професійних управлінських і лідерських здібностей державних службовців і службовців органів місцевого самоврядування в Україні: навч. посіб. - К.: Ліра-К, 2015. - 114 с.

27. *Козаченко С.В., Шкарлет С.М., Бобрішева-Скарлет Т.О.* Діагностика та оцінка кризового стану суб'єктів підприємницької діяльності: навч. посіб. - Чернігів: Деснянська правда, 2005.

28. *Кривов'язюк І. В.* Економічна діагностика: навч. посіб. - К.: ЦУЛ, 2013.

29. *Нізалов Д. В.* Основні напрями структурної реорганізації промислових підприємств України // Держ. інформ. бюл. про приватизацію. — 1998.

30. *Чернявський А.Д., Кобржиський В.В.* Корпоративне управління: Навч. посіб. – К.: МАУП, 2006. – 208 с.